

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 14/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi erikoissairaanhoido- lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä syyskuuta 2004 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi erikoissairaanhoidolain muuttamisesta (HE 177/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi sosiaali- ja terveysvaliokuntaan samalla määrännyt, että sivistysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- opetusneuvos Marja-Liisa Niemi, opetusministeriö
- lääkintöneuvos Jouko Isolauri ja hallitussihteeri Päivi Salo, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Matti Pulkkinen, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Helsingin yliopiston lääketieteellinen tiedekunta
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Lääkäriliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi erikoissairaanhoidolakia. Erikoissairaanhoidolakiin otettaisiin säännös erityistason sairaanhoidon keskittämisestä. Samalla erityistason sairaanhoidon koskevaa asetuksenantovaltuutta täydennettäisiin siten, että erityistason sairaanhoidon keskittämisestä tiettyihin sairaaloihin voitaisiin antaa asetuksella tarkempia säännöksiä. Muutoksella pyritäisiin varmistamaan laadullisesti riittävän korkeatasoisen toiminnan edellyttämä erityisosaaminen.

Lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutuksesta sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle valtion varoista suoritettavan korvauksen perusteita muutettaisiin. Nykyinen korvaus perustuu pel-

kästään tutkintojen määrään. Opiskelijamäärien muuttuessa korvaus reagoi varsin hitaasti peruskoulutuksen kustannusten muutoksiin. Siksi erikoissairaanhoidolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yliopistosairaalakuntayhtymille peruskoulutuksesta suoritettavan valtionkorvauksen määräytymisessä otettaisiin huomioon paitsi tutkintojen lukumäärä myös lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden lukumäärä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2005 alusta. Esitys liittyy valtion vuoden 2005 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Koulutuksen kannalta keskeinen ehdotus hallituksen esityksessä on se, että lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutuksesta sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle valtion varoista suoritettavaa erityisvaltionosuuskorvausta muutetaan. Valiokunta pitää ehdotusta tarkoituksenmukaisena.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että opiskelijamäärä on noin kymmenessä vuodessa kasvanut 360 aloituspaikasta vuoden 2004 yhteensä 635 aloituspaikkaan muuntokoulutus mukaanluettuna. Koulutuksesta aiheutuvat kustannukset ovat kasvaneet vastaavassa suhteessa. Siivistysvaliokunta on useassa yhteydessä yliopistokoulutuksen osalta todennut, että yliopistoille voimavaroja suunnattaessa ei ole otettu kuitenkaan huomioon opiskelijamäärien kasvua. Tällä uudistuksella terveystaloustalouden osalta osoitettavissa korvauksissa tulee otetuksi huomioon paitsi suoritettujen tutkintojen määrä myös lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden määrä eli huomioidaan myös opiskelijamäärien kasvu. Näin voidaan paremmin varmistaa koulutuksessa tarvittavat laajennetut koulutusjärjestelyt, henkilöstön tarve sekä opetuksen laadun säilyminen.

Hallituksen esitys sisältää myös muutoksen, jolla osa erityistason sairaanhoitoon kuuluvista toimenpiteistä ja hoidosta voidaan keskittää valtakunnallisesti joillekin erityisvastuualueille. Koulutuksen osalta on voimassa valtioneuvoston periaatepäättös koulutuksen laajasta hajauttamisesta. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen tutkintosaännöt on muutettu vastaamaan hajauttamisen periaatteita. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että keskittä-

misestä päätettäessä varmistetaan riittävät edellytykset erikoistumiskoulutuksen toteuttamiselle uusien hajautettujen vaatimusten mukaisesti.

Hallitus ehdottaa koulutukseen suunnattavien määrärahojen lisäystä, 8 miljoonaa euroa, rahoitettavaksi siirtona tutkimustoimintaan osoitetusta määrärahasta. Kun huomioidaan myös hallituksen esityksestä HE 156/2004 v. johtuva 2,7 miljoonan euron määrärahasiirto pois niin sanotusta tutkimus-EVOsta, merkitsee tämä yhteensä 10,7 miljoonan euron vähennystä ensi vuoden tutkimusmäärärahoihin. Määrärahoja on vähennetty jo useampana vuonna niin, että tutkimukseen käytettävä EVO-rahoitus on supistunut vuoden 1999 valtion talousarvion 360 miljoonasta markasta (60 547 653 euroa) nyt esitettynä 38 047 000 euroon. Valiokunta painottaa sitä, että tutkimus on pitkäjänteistä toimintaa ja näin voimakkaat leikkaukset ovat aiheuttamassa jo kestävämmän tilanteen. Kliinisen tutkimuksen aseman heikentyminen johtaa tutkimuksen vähenemiseen ja ennen kaikkea koulutuksen laadun heikkenemiseen. Lääketieteellisen tiedon uusiutuminen ja uusimman tutkimustiedon siirtäminen hoitokäytäntöihin on korkeatasoisen terveydenhuoltojärjestelmän perusta. Kliinisesti suuntautuneen tutkimusaktiviteetin väheneminen vaarantaa myös riittävän pätevyyden omaavien henkilöiden saamisen yliopistojen klinisiin opetusvirkoihin.

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta esittää,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Kirsi Ojansuu /vihr
vpj.	Säde Tahvanainen /sd	Seppo Särkiniemi /kesk
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Ilkka Taipale /sd
	Hanna-Leena Hemming /kok	Marja Tiura /kok
	Sinikka Hurskainen /sd	Jutta Urpilainen /sd
	Rauno Kettunen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Mikaela Nylander /r	Unto Valpas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan koulutukseen käytettävien määrärahojen lisäämistä 8 miljoonalla eurolla ja sitä, että tämä lisäys rahoitettaisiin osin tutkimustoimintaan osoitettuja määrärahoja vähentämällä. Yhdessä toiseen hallituksen esitykseen HE 156/2004 vp sisältyvän, ns. tutkimus-EVOsta tehtävän määrärahan siirron kanssa tämä johtaisi kokonaisuudessaan 10,7 miljoonan euron tutkimusrahojen vähenemiseen vuonna 2005.

Valiokunnan enemmistö on mielestämme aivan oikein painottanut sitä, että esitys yhdessä jo useampana vuonna tapahtuneiden tutkimusmäärärahojen vähentymisen kanssa johtaa kestävämmään tilanteeseen. Kliinisen tutkimuksen aseman heikentyminen johtaa tutkimuksen vähentymiseen ja ennen kaikkea hoidon laadun heikentymiseen. Leikkaus vaarantaa myös riittävän pätevyiden omaavien henkilöiden saamisen yliopistojen klinisiin opetusvirkoihin. Näistä seikoista huolimatta valiokunnan enemmistö ei ole saattanut asiasisältöistä kantaansa lausuman muotoon sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Mielestämme asiasta olisi tullut ottaa lausuntoon lausuma.

Mielipide

Edellä olevan perusteella katsomme, että sivistysvaliokunnan olisi tullut lausunnossaan esittää,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta edellyttää, että vuoden 2005 osalta tutkimukseen tarkoitettuja määrärahoja ei vähennetä nykyisestä.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2004

Unto Valpas /vas
Kaarina Dromberg /kok
Kirsi Ojansuu /vihr

Marja Tiura /kok
Raija Vahasalo /kok